

delse kunde gives uden at rokke ved den almindelige Grundsætning om Betingelserne for at erhverve Ret til at virke som Privatdocent. Hvorvidt der maatte være Grund til med Hensyn til Kateket Nielsen at gjøre Anvendelse heraf, var Konsistorium imidlertid i Følge Indholdet af det foreliggende Andragende ude af Stand til at udtale sig om.

Under 2. Marts 1876 har Ministeriet derefter meddelt Kateket Fr. Nielsen Tilladelse til i et Tidsrum af 3 Aar at holde kirkehistoriske Forelæsninger ved Universitetet.

III. Forelæsninger og Øvelser.

Anmeldte og holdte Forelæsninger*)

Efter Forelæsningskatalogerne og de til Ministeriet indsendte Beretninger gives her en Oversigt over de i Universitetsaaret afholdte Forelæsninger og deres Gjenstand, med Tilføjeelse af Time- og, saa vidt Materiale dertil haves, Tilhørerantallet. Hvor i sidst nævnte Henseende dobbelte Angivelser findes, betegner det første Tal de ved Forelæsningernes Begyndelse, det i Parenthes anførte Tal de ved disses Slutning tilstede værende Tilhørere.

Efteraars-Halvaar 1875.

Det theologiske Fakultet.

Dr. C. E. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: — efter nogle indledende Foredrag til Vejledning for de unge studerende, som begynde deres theologiske Kursus, 3 T. —, den almindelige Indledning til det nye Testaments Skrifter, 3 T., afbrudt ved Sygdom; 2) privatissime: skriftlige Øvelser i de exegetiske og historiske Discipliner, 2 à 3 T. hver anden Uge, 43 Delt. Christen Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: den første Del af Indledningen til det gamle Testamente, 3 T., 52 (47) Tilh., 2) offentlig: Fortolkning af Profeten Jesaia, fra 40 Kap. af, 3 T., 14 (13) Tilh. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: mundtlige Øvelser i Kirkehistorien (den nyere og den nyeste Tid), 2 T., 47 (30) Delt.; 2) offentlig: den engelske Kirkehistorie, 4 T., 20 (10) Tilh. Lic. C. Henrik Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Evangelisk-luthersk Dogmatik, 3 T., 61 (51) Tilh.; 2) privatissime: theologiske Skriveøvelser over de systematiske og filosofiske Discipliner, 2 T. hver anden Uge, 40 (21) Delt. — P. Madsen, midlertidig Docent, offentlig: 1) det nye Testaments Hermeneutik, 3 T., 112 (96) Tilh.; 2) Fortolkning af Epheserbrevet, 2 T., 114 (108) Tilh. — J. P. F. Königsfeldt, Cand. theol., fh. Adjunkt, hvem Ministeriet midlertidig havde tilladt at give theologiske studerende Undervisning i Hebraisk (se foran), Begyndelsesgrundene i Hebraisk og de 20 første Kapitler af Genesis, 4 T., 44 Delt. — Pastorseminariet: Dr. jur. A. L. Casse: Kirkeretten, 2 T. Dr. B. J. Fog, Holmens Provst: homiletiske Øvelser og Forelæsninger over praktisk Theologi, 2 T. Lic. C. Rothe, Stiftsprovst: kateketiske Øvelser og Foredrag over Kateketiken, 2 T.

*) Med Hensyn til den for det rets- og statsvidenskabelige Fakultet approberede Forelæsningsplan for Universitetsaaret henvises til Univ. Aarb. 1873—75 S. 176.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

A. Aagesen, Prof. Ord., offentlig: 1) Anvisning for Begyndere til det juridiske Studium, 3 T., 18 Tilh.; 2) theoretiske Skriveøvelser, 3 T., 15 Delt. C. Goos, Prof. Ord., offentlig: 1) Examinatorium over Indledningen til den danske Strafferet, 3 T., 32 (22) Delt.; 2) Grundsætningerne for den nyere Tids Love og Udkast om Strafferetsplejen og for Reformbestræbelserne paa dette Omraade, 2 T., 18 (6) Tilh. N. C. Frederiksen, Prof. Ord., 1) offentlig: Forelæsninger og Examinatorier over den politiske Økonomis Historie, 3 T., 17 Delt.; 2) offentlig: Forelæsninger over Spørgsmaalene om Seddeludstedelse, 2 T., 10 Tilh.; 3) Examinatorium over Økonomiens Theori, 2 T. William Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Statistikens Theori og sammenlignende Statistik, 2 T., 13 Tilh.; 2) Examinatorium over Handelspolitikken, 3 T., 12 Delt. H. Matzen, Prof. Ord., 1) offentlig: Foredrag og Examinatorier over den danske Statsforfatningsret, 3 T., 27 (21) Tilh.; 2) offentlig: Examinatorier over den danske Tingsret for begyndende Jurister og statsvidenskabelige studerende, 3 T., 77 (43) Delt. J. H. Deuntzer, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Arveret, 3 T., 31 (26) Delt.; 2) mundtlige Øvelser i Afgjørelse af praktiske Retstilfælde, 2 T. hver anden Uge; 3) privat: Examinatorium for videre komne over den danske Civilrets 1ste Afdeling, 5 T., 19 Delt. A. C. Evaldsen, Prof. Ord., var med Tilladelse fraværende i Udlandet, se foran.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

M. H. Saxtorph, Prof. Ord., 1) 2 à 3 T. daglig kirurgisk Klinik paa Frederiks Hospital, 77 (41) Delt.; 2) Praktikantklinik hver Dag 1 T., 13 Delt. Dr. P. L. Panum, Prof. Ord., 1) offentlig: nærmest for de yngre medicinske studerende, Læren om Sanserne og de vilkaarlige Bevægelser, og, henimod Halvaarets Slutning, Læren om Forplantelsen, 4 T., 48 Tilh.; 2) privat: examineriske Kollokvier over de Afsnit, som ere gennemgaaede i de nævnte Forelæsninger, 1 T., 24 Delt.; 3) privatissime, udelukkende for ældre medicinske studerende, Repetitionsexaminatorier over udvalgte Afsnit af hele Fysiologiens Omraade, 2 T., 24 Delt.; 4) privatissime, i Forening med Hr. Assistent Buntzen, et praktisk Kursus over de for Medicinerne vigtigste Stoffers Kemi, 3—6 T., 6 Delt. Dr. C. E. With, Prof. Ord., offentlig: 1) medicinsk Klinik, 6 T., 14 Delt., 10 Tilh.; 2) Praktikantklinik daglig 1 T. fra d. 15. Septbr. til d. 15. Decbr., 11 Delt.; 3) Forelæsninger og Demonstrationer over indvortes Sygdomme, 1 T., 10 Tilh. Dr. F. Th. Schmidt, Prof. Ord., offentlig: 1) Fortsættelse af Forelæsningen over Karsystemet, 3 T., 51 Tilh.; 2) Forelæsning over Histologien, 2 à 3 T., 75 Tilh.; 3) den sidste Del af Halvaaret, Central-Nervesystemet, 2 à 5 T., 91 Tilh.; 4) Examinatorium over topografisk Anatomi, 1½ T., 93 Delt.; 5) elementære Øvelser i mikroskopisk Anatomi, 2 T., 23 Delt.; 6) fra 1ste Novbr., i Forening med Hr. Prosektor Vallø, Dissektionsevelser. Dr. C. M. Reisz, Prof. Ord., offentlig: 1) Forelæsning over kroniske Infektionssygdomme samt Tarmkanalens entozøære Sygdomme, 2 T., 64 Tilh.; 2) Examinatorium over Digestionsorganernes Sygdomme — efter en indledende Forelæsning over disse Organers almindelige Pathologi og deres kliniske Undersøgelse — 2 T., 43 Delt.; 3) Praktikantklinik 1 T. daglig fra d. 15. Septbr. til d. 15. Decbr. Dr. A. Stadfeldt, Prof. Ord., 1) kliniske Øvelser og Demonstrationer for de ældre studerende, 3 T., 16 Delt.; 2) Svangerskabets og Fødselens

Fysiologi og Pathologi, 2 T., 40 Tilh.; 3) Explorationsevelser paa svangre, 1 T.; 4) daglig Ledelse af Fødselsstiftelsens stationære og ambulatoriske Klinik. Dr. T. S. Warncke, Prof. Ord., offentlig, for medicinske studerende: 1) Forelæsninger over Farmakologi, 2 T., 26 (16) Tilh.; 2) Øvelser i Receptskrivning, 2 T., 32 (19) Delt., 12 (9) Tilh.; for farmaceutiske studerende: 3) Examinatorier over Farmakognosi, 2 T., 32 (33) Delt. Dr. C. G. Gædeken, Prof. Ord., offentlig: 1) Forelæsning over Retsslægevidenskab, 2 T., 26 Tilh.; 2) skriftlige Øvelser og Examinatorium over Retsslægevidenskab, 2 T., 13 Delt.; 3) klinisk Forelæsning over Sindssygdom, 1 T., 15 Tilh. Dr. P. Plum, Lektor, 1) offentlig: Forelæsninger over Operationslæren og Operationsevelser, 6 T., 24 Tilh., 15 Delt.; 2) offentlig: Examinatorium over Artikulationssygdommene, 2 T., 12 Delt. Dr. V. Rasmussen, Lektor, var ved Sygdom forhindret fra at holde Forelæsninger. — C. Lange, hvem det var overdraget at fungere for Dr. Rasmussen (se foran), 1) Forelæsninger over almindelig pathologisk Anatomi, 2 T., 59 Tilh.; 2) Forelæsninger over Bevægeorganernes pathologiske Anatomi, 2 T., 47 Tilh.; 3) pathologisk-anatomiske Demonstrationer, 2 T., 28 Delt.; 4) pathologisk-histologiske Øvelser, 2 T., 29 Delt.; 5) Sektionsevelser, c. 10 T., 15 Delt. Dr. S. Engelsted, Overlæge ved Kommunehospitalet, midlertidig Docent, 1) klinisk Forelæsning over Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 1 T., 15 Tilh.; 2) Øvelser i Diagnose og Behandling af Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 2 T., 31 Delt. Dr. V. Holmer, Overlæge ved Kommunehospitalet, midlertidig Docent, kirurgisk Praktikantklinik for de ældre medicinske studerende 4 Gange ugentlig 1 à 2 T. — Dr. A. Brünniche, Prof., Overlæge ved Kommunehospitalet, daglig Praktikantklinik i Maanederne Oktbr. og Novbr. Dr. F. Trier, Overlæge ved Kommunehospitalet, i Septbr., Oktbr. og Novbr. ved Sygesengen daglig Vejledning af de studerende i at kjende og behandle indvortes Sygdomme. Dr. L. J. Brandes, Overlæge ved Almindeligt Hospital, examinerisk Klinik over indvortes Sygdomme. Dr. H. Hirschsprung, Læge ved Børnehospitalet, i Efteraarsmaanederne for ældre studerende og Kandidater kliniske Øvelser og Foredrag over Sygdomme hos Børn, 2 T. — Privat-Docenter: Dr. Edmund Hansen, Øjenklinikken i Havnegade 5, Praktikantklinikker hver Søndag fra Midten af Septbr. Maaned. Dr. G. G. Stage, 1) daglig Ledelse af Børnehospitalets Poliklinik paa Nytorv Nr. 3; 2) Foredrag over Smaabørns Ernæring og Pleje.

Det filosofiske Fakultet.

Dr. J. N. Madvig, Prof. Ord., 1) gennemgaaet nogle af Demosthenes', i antikvarisk Henseende interessante Taler i private Sager, 3 T., afbrudt paa Grund af Øjensvaghed; 2) latinske Øvelser for de yngre filologiske studerende, 2 T., 8 Delt. Dr. R. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: den rationelle Ethiks Grundproblemer, 2 T., 36 Tilh.; 2) offentlig: Foredrag over visse Hovedpunkter af Religionsfilosofien, 2 T., 21 Tilh. Dr. N. L. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: Begyndelsesgrundene af Sanskrit, 2 T., 1 Tilh.; 2) offentlig: Fortsættelse af hans tre Sanskrit Kursus, hvert i 2 T., 2 Delt. Dr. J. L. Ussing, Prof. Ord., 1) offentlig: gennemgaaet Italiens gamle Geografi, 4 T., 7 (6) Tilh.; 2) Øvelser over Plinii historia naturalis, 2 T., 8 (7) Delt. Disse Øvelser vare oprindeligt anmeldte og indledede af Konferentsraad Madvig, men hans Øjnes Tilstand nødte ham til at afbryde dem, og de fortsattes da af Professor Ussing. Dr. F. E. Schiern,

Prof. Ord., offentlig: Fremstilling af Hovedmomenterne i den preussiske Stats Udvikling, med en nærmere Belysning af den nyere tyske Historieskrivnings Behandling af dette Æmne, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., offentlig: 1) Forklaring af de første 21 Kapitler af Hjobs Bog, 2 T., 3 Tilh.; 2) Vejledning af Begyndere ved Oversættelsesøvelser i Afsnit af 1001 Nat, 2 T., 1 Delt.; 3) med arabisk Kommentar gennemgaaet et Par af Hariris Maqámer, 1 T., 4 Tilh.; 4) Forklaring af en Bog af Saadis Gulistan med arabisk Kommentar, 1 T., 1 Tilh.

Dr. Konrad Gislason, Prof. Ord., offentlig: 1) Fortolkning af de vanskeligste Steder i Njála, 2 T.; 2) Fortolkning for Begyndere af de første Kapitler af samme Saga, 2 T., 3 (4) Tilh. Dr. E. Holm, Prof. Ord., offentlig: 1) Afslutning af Forelæsningsen over Religionskrigene i Frankrig i det 16de Aarhundrede, 1 T.; 2) Oversigt over den nordamerikanske Frihedskrigs Historie, 2 T. Dr. H. Brøchner, Prof. Ord., 1) offentlig: Examinatorier over filosofisk Propædeutik, 1 T.; 2) privat: den filosofiske Propædeutiks første Halvdel, 4 T., 126 Tilh. Disse Forelæsninger bleve afbrudte ved Docentens Sygdom og Død.

Dr. C. Paludan-Müller, Prof. Ord., Danmarks Historie efter Enevoldsmagtens Indførelse, 3dje Afdeling: Hovedpartier af Kong Frederik den Fjerdes Historie, 2 T., 30 (23) Tilh. L. H. F. Oppermann, Prof. Extr., 1) Fortsættelsen af Læsningen af Notker, 2 T., 1 Tilh.; 2) gennemgaaet udvalgte Stykker af nyere tyske Forfattere, 2 T., 4 Tilh. Vilh. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: gennemgaaet la farce de maitre Pierre Pathelin, 2 T., 8 Tilh.; 2) offentlig: franske Skriveøvelser for videre komne, 2 T., 5 Delt. George Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: William Shakespear's The Tempest, 1 T., 40 Tilh.; 2) offentlig: Middel-Engelsk (West-Midland Dialekt), Sir Gawayne and the Green Knight, 1 T., 10 Tilh.; 3) hver Onsdag Aften Lejlighed til engelsk Samtale i hans Bolig. Dr. C. W. Smith, extr. Docent, offentlig: 1) Begyndelsesgrundene til det oldslaviske Sprog, 2 T.; 2) Begyndelsesgrundene til det polske Sprog, 2 T.; 3) Begyndelsesgrundene til det litauiske Sprog, 2 T.; 4) Begyndelsesgrundene til det russiske Sprog, 2 T.; Nr. 1—4 bortfaldt af Mangel paa Tilhørere; 5) Fortsættelse af det forrige Halvaars Kursus i Russisk, 2 T., 1 Delt. Svend Grundtvig, Prof. Extr., var fritaget for at holde Forelæsninger i dette Halvaar, se foran. Dr. S. Heegaard, extr. Docent, offentlig: Fremstilling af Kants System, 2 T., 20 (18) Tilh. Jul. Lange, extraordinær Docent, Forelæsning over Michelangelo Buonarotis kunstneriske Virksomhed med Hensyn til de senest fremdragne Kjendsgjerninger og Værker. — Dr. Vilh. Thomsen, extr. Docent, offentlig: 1) historisk Udsigt over de slaviske Folk og Sprog tillige med en Fremstilling af disses Forhold til de øvrige Sprog af vor Æt, 2 T., 5 (4) Tilh.; 2) Examinatorium over Stykker af Vulfilas gothiske Bibeloversættelse, 1 T., 2 Delt. G. Brynjulfson, Docent, offentlig: Fortsættelse af Forelæsninger over den oldislandske Literaturs Historie fra Skjaldepoesiens Begyndelse til Aar 1000, 2 T., 3 Tilh. O. Siesbye, Cand. philol., offentlig: 1) Øvelser over Thukydid, 3 T., 12 (11) Delt.; 2) græske Stiløvelser, 3 T., 6 (7) Delt. — Privat-Docenter: Dr. G. Fistaine, 1) offentlig: Fremstilling paa Fransk af det franske Theater i Middelalderen, 1 T.; 2) offentlig: Oplæsning af udvalgte Stykker af den franske Literatur med Bemærkninger om den franske Udtale, holdtes ej. Dr. Thor Sundby, 1) privatissime: Kursus i Italiensk (med Taleøvelser), beregnet paa saadanne, som ere ude over de første Begyndelsesgrunde, 2 T.; 2) privatissime: Kursus i Italiensk for Begyndere, 2 T. Disse 2de Kursus kom ikke i Stand.

Dr. Harald Høffding, den humane Ethiks Grundlag og Principer, 2 T., 23 (18) Tilh. Dr. Troels Lund, offentlig: en Fremstilling af de sociale Forhold i Danmark i Slutningen af det 16de Aarhundrede, 2 T. Dr. Richard Christensen, offentlig: 1) Afslutning af Fortolkningen af Plutarchs Perikles, 1 T., 3 Tilh.; 2) i Forening med Dr. Gertz, skriftlige Øvelser med ældre filologiske studerende, 3 T. hver anden Uge, 6 Delt. Dr. Valdemar Schmidt, Prof., offentlig: 1) Øvelser i Fortolkning af gammel-ægyptiske Indskrifter (fortsat), 2 T., 1 Delt.; 2) Begyndelsesgrundene af det gammel-ægyptiske Sprog og Vejledning til Forstaaelsen af Hieroglyf-Indskrifter, 2 T.; 3) Udsigt over Europas Kulturhistorie i den forhistoriske Tid (fortsat), 2 T. Dr. M. C. Gertz, 1) offentlig: Fremstilling af Romernes Mønt- og Finantsvæsen, 2 T., 4 Tilh.; 2) i Forening med Dr. Christensen skriftlige Øvelser med de filologiske studerende, der i den nærmeste Tid agte at indstille sig til Examen, 3 T. hver anden Uge, 6 Delt.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Dr. Joh. Japetus Sm. Steenstrup, Dr. med., Prof. Ord., offentlig og nærmest for de medicinske studerende: 1) Overblik over Dyreriget's Former og disses Bygning, 3 T.; 2) Vejledning af de studerende under deres Afbenyttelse af Studiesamlingen; 3) Kollokvier og Repetitorier fornemlig over det i forrige Halvaar foredragne; 4) Foredrag over enkelte zoologiske Æmner for videre kømne. C. V. Holten, Prof. Ord., offentlig: 1) den mekaniske Fysik, 3 T., 84 (35) Tilh.; 2) Optiken, 2 T., 47 (40) Tilh. Dr. Adolph Steen, Prof. Ord., offentlig: 1) den analytiske Plangeometri for yngre studerende, 3 T., 4 Tilh.; 2) Examinatorium over Dynamiken, 10 T., 10 Delt. J. F. Johnstrup, Prof. Ord., 1) offentlig: Krystallografi, 2 T., 17 (17) Tilh.; 2) offentlig: Fremstilling af de til den nu værende Jordperiode knyttede geologiske Fænomener, 2 T., 4 (5) Tilh.; 3) offentlig: Fortsættelse og Examinatorium over Jordbundslære, 3 T., 32 (25) Delt.; 4) det mineralogiske Museum aabent for de studerende de 4 første Dage i Ugen Kl. 10—12, 47 Delt. Julius Thomsen, Prof. Ord., 1) offentlig: Metalloiderne, 5—3 T., 147 (87) Tilh.; 2) kemiske Øvelser i Universitetslaboratoriet, 12 T., 97 Delt. Dr. T. N. Thiele, Prof. Ord. i Astronomi, 1) specielle Perturbationer, 2 T.; bortfaldt, da ingen Tilhørere meldte sig; 2) Interpolation, 2 T., 6 Tilh. J. C. Schiødte, Prof. Extr., praktiske og theoretiske Øvelser i den komparative Zootomi, 2—4 T., 6 Tilh. J. Th. Reinhardt, Prof. Extr., Fuglenes Benbygning, 2 T., 5 (6) Tilh. Dr. H. G. Zeuthen, extr. Docent, offentlig: 1) elementær-geometrisk Udvikling af Køglesnittenes Hovedegenskaber, 2 T., 3 (5) Tilh.; 2) algebraiske Flader, 2 T., 3 Tilh. Dr. S. M. Jørgensen, Lektor, 1) kvantitativ uorganisk Analyse, 2 T., 7 (4) Tilh.; 2) kvalitativ organisk Analyse, 2 T., 12 (15) Tilh.; 3) fra 1. Oktbr. Metallernes Kemi, 2 à 3 T., 143 (110) Tilh.; 4) Examinatorium over Metalloiderne, 2 T., 18 Delt.; 5) Praktiske Øvelser i polytekniske Lærestalts Laboratorium, 12 T. — D. F. Didrichsen, Docent, hvem det midlertidig var overdraget at besørge en Del af de Professor botanices paa hvilende Embedsforretninger (se foran), offentlig: 1) hver anden Lørdag en botanisk Ekursion; 2) for Farmaceuter: botaniske Øvelser, 2 T., 36 Delt.; 3) for medicinske studerende, 39 (24) Tilh., Forelæsninger over de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanterne (fortsat), 3 T.; 4) almindelig Botanik, 3 T.; 5) botaniske Øvelser, 2 à 3 T.; 6) for videre gaaende: Snyltelivets forskjellige

Former, 2 T., 5 (6) Tilh. Dr. Eug. Warming, hvem det midlertidig var overdraget at besørge en Del af de Professor botanices paahvilende Embedsforretninger (se foran), offentlig: 1) Forelæsninger over de naturlige Plantefamilier med dertil knyttede Øvelser i den botaniske Have, 2 à 3 T., 3 Tilh.; 2) de snyltende Blomsterplanters Morfologi og Biologi, 4 Tilh.; 3) Blomsterplanternes Kjønnsorganer og Befrugtning, 2 T., 6 Tilh.; 4) hver Fredag Formiddag planteanatomiske Øvelser, 6 (4) Delt. Dr. E. Löffler, midlertidig Docent, en Fremstilling af Sydamerika med Hensyn til sammes Opdagelseshistorie, Naturforhold og indfødte Folkestammer, 2 T., c. 200 Tilh.

Samlinger og videnskabeligt Apparat anmeldtes saaledes: Universitetsbibliotheket er aabent hver Søndag Kl. 11—3; dog finder Udlaan og Tilbagelevering kun Sted Kl. 11—2. Den botaniske Haves Samlinger ere tilgængelige for de studerende de 5 første Dage i Ugen Kl. 12—3. Fra det botaniske Bibliothek sker Udlaan Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 12—3. Til samme Tid udfærdiges Adgangskort til den ældre botaniske Have, som for studerende staar aaben daglig Kl. 8—2 og 4—7, og til Kvarteret for Lægeplanter i den nye botaniske Have, som er aabent for studerende daglig fra Kl. 8 til Solnedgang. De studerende, som ønske at deltage i den botaniske Plantetegning, der finder Sted paa det Büloweske Legats Bekostning, have at henvende sig derom til Legatets Efor, Prof. J. Steenstrup. Det astronomiske Observatorium forevises de studerende, som ønske at se det, naar de derom henvende sig til Observator. Til den fysiske Instrumentsamling er Adgangen aaben hver Mandag Kl. 11—1; dog maa dertil Dagen i Forvejen begjæres Adgangskort ved en aaben Seddel afleveret hos den polytekniske Læreanstalts Portner. Universitetets kemiske Laboratorium er aabent for de studerende de 4 første Dage i Ugen Kl. 12—3. For videre komme vil Laboratoriet være tilgængeligt hver Søndag Kl. 10—3, efter nærmere Aftale med dets Bestyrer, Prof. Julius Thomsen. Det Moltkeske, Universitetet tilhørende, mineralogiske Museum er aabent for de studerende Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag Kl. 10—12. For Publikum er det aabent Fredag Kl. 12—2. Til Universitetets zoologiske Museum erholde de studerende Adgangskort hos de enkelte Afdelingers Bestyrere; offentlig Adgang til hele Museet gives to Dage om Ugen, Søndag Kl. 12—2 og Onsdag Kl. 12—2. Det zootomisk-fysiologiske Museum vil hver Søndag Kl. 12—3 blive aabnet for de studerende, som desangaaende henvende sig til dets Bestyrer. Det normal-anatomiske Museum er tilgængeligt for de studerende de 5 første Dage i Ugen Kl. 9—12, naar de desangaaende henvende sig til dets Bestyrer, Prof. F. Th. Schmidt. I Sommermaanederne er Adgangen til Museet aaben for Publikum hver Lørdag Kl. 9—11. Den patologisk-anatomiske Samling (i det forrige kirurgiske Akademis Bygning) vil blive forevist Onsdag og Lørdag Kl. 10—11. Den kirurgiske Instrumentsamling forevises, naar man derom henvender sig til dens Bestyrer, Lektor Plum. Den farmakologiske Samling vil kunne beses efter Aftale med dens Bestyrer.

Førelæsnings-Halvaar 1876.

Det theologiske Fakultet.

Dr. C. E. Scharling, Prof. Ord., offentlig: 1) Indledningen til det nye Testaments Skrifter, 3 T., 43 (36) Tilh.; 2) Examinatorier over et af Evangelierne, holdtes ej paa Grund af Sygdom. Christen Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: den sidste Del af Indledningen til det gamle Testamente, 3 T., 35 Tilh.; 2) offentlig: Fortolkning af Profeten Jesaias, fra 53 Kap. af indtil Enden, 3 T., 15 Tilh. Begge Førelæsningsninger blev afbrudte paa Grund af Sygdom. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: mundtlige Øvelser i Kirkehistorie (Oldkirken), 2 T., 127 (93) Delt.; 2) offentlig: Nordens Kirkehistorie, 4 T., 20 (10) Tilh.; 3) offentlig: patristiske Øvelser, 1 T., 28 (26) Delt. Lic. C. Henrik Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: evangelisk-luthersk Dogmatik (Christologi), 3 T., 42 (36) Tilh.; 2) offentlig: en historisk-topografisk Skildring af Jerusalem og Palæstina, 2 T. P. Madsen, Prof. Ord., offentlig: 1) den kristelige Symbolik (Fremstilling af de forskjellige Kirkesamfundes Lærebegreb), 3 T., 92 (83) Tilh.; 2) Fortolkning af Peters og Judas's Breve, 2 T., 88 (73) Tilh.; 3) i kursorisk Læsning gennemgaaet en Række af Pauli Breve med yngre studerende, 2 T., 103 (73) Tilh. — Privat-Docent: Kateket Fr. Nielsen, offentlig: den katholske Kirke i dette Aarhundrede, 2 T. — J. P. F. Kønigsfeldt, Cand. theol., fhv. Adjunkt, hvem Ministeriet midlertidig havde tilladt at give theologiske studerende Undervisning i Hebraisk (se foran), Fortsættelse af Genesis fra 21 Kap., og derefter Repetition og Afslutning af Vejledningen i hebraisk Grammatik. Blev afbrudt ved Kønigsfeldts Død. — Pastoralseminariet: Dr. B. J. Fog, Holmens Provst, homiletiske Øvelser og Førelæsningsninger over Pastoraltheologi, 2 T. Lic. C. Rothe, Stiftsprovst, kateketiske Øvelser og Foredrag over Kateketik, 2 T.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

A. Aagesen, Prof. Ord., var paa Grund af andet offentlig Hverv fritaget for at holde Førelæsningsninger i indeværende Halvaar (se foran). C. Goos, Prof. Ord., 1) offentlig: Examinatorium over den danske Strafferets almindelige og specielle Del, 4 T., 23 (16) Delt.; 2) offentlig: Førelæsning over Strafferetsplejens Grundsætninger, 1 T.; 3) privatissime: theoretiske Skriveøvelser, 3 T., 23 Delt. N. C. Frederiksen, Prof. Ord., 1) offentlig: økonomisk Politik (Landboforholdene), 3 T., 11 Tilh.; 2) offentlig: skriftlige Øvelser over Spørgsmaal af politisk Økonomi og Finantsvidenskab, 2 T. William Scharling, Prof. Ord., 1) Bankpolitiken, 3 T., 10 Tilh.; 2) Examinatorium over den sammenlignende Statistik, 2 T., 11 Delt. H. Matzen, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Examinatorium og Førelæsning over den danske Statsforfatningsret, 2 T., 8 Tilh.; 2) offentlig: Examinatorium over den danske Retshistorie, 2 à 3 T., 10 (6) Delt. J. H. Deuntzer, Prof. Ord., 1) offentlig: Foredrag og Examinatorium over Privatrettens almindelige Del, 4 T., 34 Tilh.; 2) mundtlige Øvelser i Afgjørelse af praktiske Retstilfælde. A. C. Evaldsen, Prof. Ord., offentlig: Examinatorium over den danske Obligationsrets almindelige Del, 4 T., 58 (38) Delt. — Dr. E. Holm, Prof. Ord., Examinatorier over Hovedtrækkene af Europas politiske Historie efter 1648, 2 T., 9 (5) Delt.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

M. H. Saxtorph, Prof. Ord., 1) 3 T. daglig kirurgisk Klinik paa Frederiks Hospital, 59 Delt.; 2) kirurgisk Praktikantklinik med de ældre studerende, 14 Delt. Dr. P. L. Panum, Prof. Ord., 1) offentlig: nærmest for de yngre medicinske studerende, a) Forelæsninger over Udviklingshistorien, 2 T., 50 Tilh., b) Forelæsninger over Nervefysiologien, 2 T., 47 Tilh., c) examineriske Kollokvier over de Afsnit, som ere gennemgaaede i Forelæsningerne, 1 T., 25 (20) Delt.; 2) privatissime, udelukkende for ældre medicinske studerende, Repetitionsexaminatorier over udvalgte Æmner af hele Fysiologiens Omraade, 2 T., 42 Delt.; 3) privatissime, i Forening med Hr. Assistent Buntzen, et praktisk Kursus over de for Medicinerne vigtigste Stoffers Kemi, 6 T., 11 Delt. Dr. C. E. With, Prof. Ord., offentlig: 1) medicinsk Klinik, 5 T., 21 Delt., 10 Tilh.; 2) Praktikantklinik fra d. 15. Febr. til d. 15. Maj, 7 T., 10 Delt.; 3) Demonstrationer over indvortes Sygdomme, 1 T., 20 Delt. Dr. F. Th. Schmidt, Prof. Ord., offentlig: 1) det periferiske Nervesystem, 2 à 5 T., 57 Tilh.; 2) Urogenitalsystemet og Sansorganerne, 3 T., 76 Tilh.; 3) Examinatorium over topografisk Anatomi, 1½ T., 83 Delt.; 4) elementære Øvelser i mikroskopisk Anatomi, 2 T., 15 Delt.; 5) indtil Udgangen af Marts, i Forening med Hr. Prosektor Vallø, Dissektionsovelser, 147 Delt. Dr. C. M. Reisz, Prof. Ord., offentlig: 1) Forelæsning over Nervesystemets specielle Pathologi, 1ste Halvdel, 2 T., 34 Tilh.; 2) Forelæsning over Urogenitalernes specielle Pathologi, 2 T., 29 Tilh.; 3) Praktikantklinik daglig fra d. 15. Febr. til d. 15. Maj, 9 Delt. Dr. A. Stadfeldt, Prof. Ord., 1) klinisk Kursus i Fødselslære, Kvinde- og Børnesygdomme samt Examinatorium over Fødselsvidenskaben og Øvelser paa Fantomet, 4 T., 26 Delt.; 2) Explorationsøvelser paa svangre, 1 T.; 3) daglig Ledelse af Fødselsstiftelsens stationære og ambulatoriske Klinik. Dr. T. S. Warneke, Prof. Ord., offentlig: for medicinske studerende: 1) Farmakologi, 2 T., 24 Tilh., 2) Øvelser i Receptskrivning, 2 T., 49 (28) Delt.; 3) for farmaceutiske studerende: Examinatorier over Farmakognosi, 2 T., 33 Delt. Dr. C. G. Gædeken, Prof. Ord., offentlig: 1) skriftlige Øvelser og Examinatorier over Retslægevidenskab, 2 T., 18 Delt.; 2) Afslutning af Forelæsningen over Retslægevidenskab, 2 T., 25 Tilh.; 3) kliniske Forelæsninger over Sindssygdom i Kommunehospitalets Celleafdeling, 1 T., 17 Tilh. Dr. P. Plum, Lektor, 1) offentlig: Operationsøvelser, 6 T., 24 Delt.; 2) offentlig: Examinatorium over Frakturerne og Luxationerne, 2 T., 20 Delt. Dr. V. Rasmussen, Lektor, var ved Sygdom forhindret fra at holde Forelæsninger. I Stedet for ham virkede (se foran) Kommunelæge C. Lange: 1) almindelig pathologisk Anatomi, 2 T., 44 Tilh.; 2) Urogenitalsystemets pathologiske Anatomi, 2 à 4 T., 44 Tilh.; 3) pathologisk-anatomiske Demonstrationer, 2 T., 32 Tilh.; 4) pathologisk-histologiske Øvelser, 2 T., 15 Delt.; 5) Sektionsovelser, daglig 2 à 3 T. — Dr. S. Engelsted, Overlæge ved Kommunehospitalet, midlertidig Docent, 1) klinisk Forelæsning over Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 1 T., 22 Tilh.; 2) Øvelser i Diagnose og Behandling af Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 2 T., 28 Delt. Dr. V. Holmer, Overlæge ved Kommunehospitalet, midlertidig Docent, kirurgisk Praktikantklinik med de ældre studerende. — Dr. A. Brünniche, Prof., Overlæge ved Kommunehospitalet, i Marts og April Maaned daglig sædvanlig Praktikantklinik paa Kommunehospitalet. Dr. F. Trier, Overlæge ved Kommunehospitalet, holdt i dette Halvaar paa Grund af foregede Hospitalsforretninger ikke de sædvanlige kliniske

Øvelser. Dr. L. J. Brandes, Overlæge ved Almindeligt Hospital, to Gange ugentlig kliniske Øvelser. Dr. H. Hirschsprung, Læge ved Børnehospitalet, Vejledning for ældre studerende ved den daglige Stuegang og Poliklinik paa Børnehospitalet. — Privat-Docent: Dr. Edmund Hansen, fra April Maanedes Begyndelse, Praktikantklinikker og Øvelser paa Øjenklinikken i Havnegade Nr. 5.

Det filosofiske Fakultet.

Dr. J. N. Madvig, Prof. Ord., Vejledning af de filologiske studerende i Studiet af Ciceros Taler, med særligt Hensyn til de romerske offentlige Indretninger, og specielt gennemgaaet første Bog og en Del af anden Bog af de verrinske Taler og Talen for Murena, 4 T., 9 Tilh. Dr. R. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: Synspunkterne for Naturfilosofiens Studium, 2 T., 8 Tilh.; 2) offentlig; den fysiologiske Psykologis Hovedsætninger, 2 T., 16 Tilh. Dr. N. L. Westergaard, Prof. Ord., offentlig: 1) Sanskrit-Kursus for videre komne, 1 à 2 T., 1 Delt.; 2) Sanskrit-Kursus for Begyndere, 2 T., 1 Delt. Dr. J. L. Ussing, Prof. Ord., 1) Øvelser over Plautus, 4 T., 8 (7) Delt.; 2) Forelæsninger over Grækernes og Romernes Religion, 3 T., 7 (8) Tilh. Dr. F. E. Schiern, Prof. Ord., Tacitus's Germania og Sammenligning af dette Skrifts Vidnesbyrd med de næst følgende Kilders Oplysninger og den nyere Oldgranskings Gisninger, nærmest med Hensyn til studerende, der vilde gjøre Nordeuropas Oldtid til Gjenstand for Studier. Denne Forelæsning holdtes ikke (se foran). Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., offentlig: 1) gennemgaaet et Afsnit af Psalmerne for de studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i Hebraisk, 1 T., 19 (17) Tilh.; 2) sluttet Forklaringen af Hjobs Bog fra det 22. Kap., 1 T., 3 Tilh.; 3) gennemgaaet nogle af Hariris Maqâmer, 1 T., 1 Delt.; 4) udvalgte Stykker af den arabiske Grammatik, 1 T., 1 Tilh.; 5) fortsat Forklaringen af Saadis Gulistan med arabisk Kommentar, 1 T., 1 Tilh. Dr. Konrad Gislason, Prof. Ord., offentlig: Fortolkning af de vanskeligste Steder i Njála, 2 T., 4 (3) Tilh. Dr. E. Holm, Prof. Ord., offentlig: 1) Fremstilling af den franske Revolution i Aaret 1848, 2 T.; 2) Examinatorier over Hovedtrækkene af Europas politiske Historie efter 1648, 2 T., 9 (5) Delt. Dr. C. Paludan-Müller, Prof. Ord., 1) Danmarks Historie efter Enevoldsmagtens Indførelse, 3dje Afdeling: Slutningen af Kong Frederik den Fjerdes Historie, 2 T., 25 (13) Tilh.; 2) Indledningen til Historiens Studium, 2 T., 20 (11) Tilh. Dr. S. Heegaard, Prof. Ord., 1) offentlig: Fremstilling af Kants System (fortsat), 2 T., 15 (13) Tilh.; 2) offentlig: Forelæsninger og Examinatorier over filosofisk Propædeutik, 4 T., henholdsvis 117 (109) og 100 (106) Delt. L. H. F. Oppermann, Prof. Extr., 1) for Begyndere gennemgaaet Stykker af Ulfilas's Oversættelse af Matthæi Evangelium, 2 T., 3 (3) Delt.; 2) med videre komne fortsat Læsningen af tyske Forfattere fra sidste Halvdel af forrige Aarhundrede, 2 T., 2 (2) Delt. Vilh. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: gennemgaaet la chanson de Roland, 2 T., 7 Tilh.; 2) offentlig: franske Skriveøvelser for videre komne, 2 T., 12 Delt. George Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: William Shakespear's The Merry Wives of Windsor, 1 T., 40 Tilh.; 2) offentlig: Middel-Engelsk (West-Midland Dialekt), Sir Gawayne and the Green Knight, 1 T., 8 Tilh.; 3) hver Onsdag Aften Lejlighed til engelsk Samtale i hans Bolig. Dr. C. W. Smith, extr. Docent, offentlig: 1) Begyndelsesgrundene til det oldslaviske Sprog, 2 T.; 2) Begyndelsesgrundene til det polske Sprog, 2 T.; 3) Be-

gyndelsesgrundene til det litauiske Sprog, 2 T.; 4) Begyndelsesgrundene til det russiske Sprog, 2 T. Samtlige Forelæsninger bortfaldt af Mangel paa Tilhørere. Svend Grundtvig, Prof. Extr., offentlig: den danske Literaturs Historie fra dens første Begyndelse, 2 Tilh., 15 Tilh. Jul. Lange, extr. Docent, offentlig: Forelæsninger (dog alene bestemte for studerende) over de Værker af antik, navnlig græsk, Kunst, som tydeligst betegne den historiske Udvikling i Henseende til Fremstillingen af den menneskelige Skikkelse, 2 T. Dr. Vilh. Thomsen, extr. Docent, offentlig: Fremstilling af slaviske Sprogs Bygning og deres Forhold til andre Sprog af vor Æt, 2 T., 2 (2) Tilh. — G. Brynjulfson, Docent, 1) offentlig: Forelæsninger over den oldislandske Literaturs Historie fra Aar 1000 (fortsat), 2 T., 4 Tilh.; 2) en Række Foredrag over Volsunge- og Niflingesagnene, 2 T., 60 Tilh. O. Siesbye, Cand. philol., offentlig: 1) græske Stiløvelser, 2 T., 10 (9) Delt.; 2) gennemgaaet Demosthenes's Statstaler, 3 T., 16 (12) Delt. — Privat-Docenter: Dr. Troels Lund, offentlig: Afslutning af den i forrige Halvaar paabegyndte Forelæsning over de sociale Forhold i Danmark i Slutningen af det 16de Aarhundrede, 2 T. Dr. Richard Christensen, offentlig: øvet de yngre filologiske studerende i skriftlig og mundtlig Oversættelse og Fortolkning af ikke-læste græske Forfattere, 3 à 4 T. Dr. Valdemar Schmidt, Prof., 1) fortsat sine to Kursus i Gammel-Ægyptisk (Fortolkning af hieroglyfiske Indskrifter), 2 T., 1 Tilh.; 2) Udsigt over den assyriske Sproglære og Vejledning til Fortolkning af assyrisk Kileskrift, 2 T., 2 Tilh. Dr. M. C. Gertz, fortsat den i forrige Halvaar begyndte Forelæsning over det romerske Finantsvæsen, 2 T., 4 Tilh. Dr. Claudius Wilkens, 1) offentlig: Indledning til Socialvidenskaben, 2 T., c. 50 (c. 30) Tilh.; 2) Kollokvier over Grundtankerne i den nyere Filosofi, 1 T., c. 30 (c. 20) Delt. H. F. L. Mortensen Steen, hvem Ministeriet midlertidig havde tilladt at holde Forelæsninger (se foran), 1) Om den gamle og den nye Tro, 1 T.; 2) Om Hedenskabets Aand, 2 T.; 3) Om Sjælsens Udødelighed, 1 T.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Dr. Joh. Japetus Sm. Steenstrup, Dr. med., Prof. Ord., offentlig og nærmest med Hensyn til de medicinske studerende: 1) Overblik over Dyrerigets Former og disses Bygning (fortsat), 3 T.; 2) Vejledning af de studerende under deres Afbenyttelse af Samlingerne i Studiesalen, 4 T.; 3) Kollokvier og Repetitorier fornemlig over det i forrige Halvaar foredragne; 4) Foredrag over zoologiske Æmner for videre komme. C. V. Holten, Prof. Ord., offentlig: den kemiske Fysik, 3 T. Dr. Adolph Steen, Prof. Ord., offentlig: 1) de mekaniske Grundlove for Bygningsvæsenet for yngre studerende, 2 T., 30 (15) Tilh.; 2) Integration af partielle Differentialligninger, 2 T., 2 Tilh. J. F. Johnstrup, Prof. Ord., 1) offentlig: Mineralogi, 3 T., 22 (16) Tilh.; 2) Examinatorier over Krystallografi og dermed forbundne Øvelser, 2 T., 25 (20) Delt.; 3) det mineralogiske Museum aabent for de studerende de 4 første Dage i Ugen Kl. 10—12, 23 Delt. Julius Thomsen, Prof. Ord., offentlig: 1) uorganiske Stoffers kvalitative Analyse, 2 T., 75 (45) Tilh.; 2) theoretisk Kemi, 2 T., 12 (8) Tilh.; 3) kemiske Øvelser i Universitetslaboratoriet, 12 T., 110 Delt. D. F. Didrichsen, Prof. Ord., 1) Fortsættelse af Forelæsningerne over almindelig Botanik, 3 T., 16 Tilh.; 2) de

naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanterne, 3 T., 19 Tilh.; 3) Repetitorer og Kollokvier over det foredragne, 2—3 T.; 4) hver anden Lørdag en botanisk Ekursion; 5) for videre komne Fortsættelse af Forelæsningerne over Snylteleivets Former, 2 T., 5 (5) Tilh. Dr. T. N. Thiele, Prof. Ord., 1) offentlig; sfærisk Astronomi for Begyndere, 2 T., 9 (4) Tilh.; 2) Øvelser i numerisk Regning, 2 T., 5 (4) Delt. J. C. Schiødte, Prof. Extr., praktiske og theoretiske Øvelser i den komparative Zootomi, 2—4 T., 3 Delt. J. Th. Reinhardt, Prof. Extr., Øvelser i Dissektion af Hvirveldyrene, 2 T., 3 (3) Tilh. Dr. H. G. Zeuthen, extr. Docent, offentlig: 1) Matematikens Historie i Oldtiden, 2 T., 11 (10) Tilh.; 2) matematiske Øvelser for videre komne, 2 T., 3 (6) Delt. Dr. S. M. Jørgensen, Lektor, 1) organisk Kemi, 3 T., 97 (61) Tilh.; 2) Øvelser i polyteknisk Lærestalts Laboratorium, 12 T. — Dr. Eug. Warming, i Følge Overdragelse af Ministeriet (se foran), offentlig: 1) under praktiske mikroskopiske Øvelser gennemgaaet Planteanatomien, 5 T., 7 Delt.; 2) Afslutning af Forelæsningen over Blomsterplanternes Kjensorganer og Befrugtning, 2 T., 5 Tilh.; 3) for videre gaaende praktisk gennemgaaet de naturlige Familier under Øvelser og Samtaler i den botaniske Have, 3 T., 3 Tilh.; 4) for Farmaceuter: almindelig Botanik og Lægeplanter samt Examinatorier og Øvelser, 5 T., 35 (33) Delt.; 5) i Slutningen af Halvaaret hver anden Lørdag en Ekursion, 30—36 Delt. Dr. E. Løffler, midlertidig Docent, 1) afsluttet sin i forrige Halvaar begyndte Forelæsning over Sydamerikas Natur og Folkestammer, 2 T., c. 150 Tilh.; 2) Om Geognosien som geografisk Hjælpevidenskab, 2 T.

Samlinger og videnskabeligt Apparat, som i forrige Halvaar. Dog mærkes, at Professor botanices Didrichsen nu er Efor for det Bülowiske Legat (se foran).

IV. Afholdte Examina.

1. Afgangsexamen ved de lærde Skoler, Adgangsexamen ved Universitetet*) og Tillægsexamen.

(Bekj. af 2. April 1869**) og 22. Maj 1874 samt Ådg. 1. Juli 1872)

Af de studerende, der underkastede sig Afgangsexamen ved de lærde Skoler i Aaret 1875—76 erholdt 3 første Karakter med Udmærkelse, nemlig:

1876. Meilbye, Johan Carl Gerhard Mogensen, ved Randers Skole.

— Foss, Einar Alexander, ved Haderslev Læreres Skole.

— Rée, Gerhard Müller, ved Latin- og Realskolen i St. Kongensgade.

Ved Universitetets Adgangsexamen og Tillægsexamina har i Aaret 1876 ingen opnaaet første Karakter med Udmærkelse.

For at give et Overblik over Udfaldet i det hele af oven nævnte Examina meddeles den efterfølgende summariske Oversigt. Om Udfaldet i det enkelte henvises til den neden for aftrykte fuldstændige Karakterfortegnelse.

*) Afholdt sidste Gang, ekstraordinært, i Januar 1876 for 3 studerende, i Henhold til Bekj. af 29. August 1873 (Univ. Aarb. 1873—75, S. 20) og Ministeriets Skrivelse til Kommissionen for Adgangsexamen af 16. Novbr. 1875.

***) Afholdt sidste Gang i Juni 1876 for en studerende, i Henhold til Ministeriets Resolution af 3. Maj 1875 (Univ. Aarb. 1873—75 S. 20).